

Komitehøring Meld. St. 22 (2015-2016, Kraftfylkas innspill

06.05.16

Samarbeidende kraftfylke er ei interesseforening for fylkeskommuner med store kraftinteresser og kommenterer kun på regionenes mulige rolle på det bredere energifeltet: Energi, klima og miljø.

Vi tolker meldinga dit at regjeringa mener at regionene må ta større ansvar for det brede energifeltet. Det skrives om ansvar for den helhetlige samfunnsutviklingen, for næringsutviklingen, for å pleie regionale fortrinn basert på særegen ressurstilgang. Det står om hvor viktig de regionale planprosessene er, de som skal gjøre avveininger mellom ulike interesser, mellom sektorer og forvaltningsnivåer. Det står at regionale planer må bli mer forpliktende og at det må legges langt større vekt på arealplanlegging. Regionene må ta ansvar for klimatilpasning og vil få større ansvar for å få ned klimagassutslippene.

Men, med ansvaret følger ikke redskaper, dvs forvaltningsansvar og virkemiddel. Forvaltningsoppgavene på klima-, miljø-, og energifeltet skal beholdes på statens hånd. Fordi det ifølge Klima- og miljødepartementet er standardiserte oppgaver som ikke krever regionalt politisk skjønn. Fordi gjennomføring av en kunnskapsbasert klima og miljøpolitikk krever en faglig spisskompetanse som det ikke vil være kostnadseffektivt å bygge opp på regionalt nivå.

Produksjon av fornybar kraft, vannkraft og vindkraft, krever utnyttning av begrensede naturressurser. Kraftforedlende industri og kraftdistribusjon like så. Aktivitetene legger beslag på store arealer og medfører store naturinngrep. Dette gjør kraft, utnyttning av denne naturressursen, til et av de samfunnsfelt som krever størst grad av koordinering og samarbeid mellom både sektorer, nivåer og aktører. Ikke minst krever det tøffe avveininger mellom ulike samfunnshensyn; "vekst eller vern", "naturvern eller klima", "lokal foredling eller krafteksport", og mellom ulike lokale interesser. Utvikling og forvaltning av kraftressurser krever til de grader både politiske avveininger, samt en lokal kunnskap som ikke bør bli for lokal.

Derfor spiller da også fylkene allerede i dag en viktig rolle i forvaltninga av kraftressursene og i tilretteleggingen for utnyttningen av disse. De er, dog pga EU-bestemmelser, regional vannplanmyndighet, har ansvar for utarbeidelsen vindkraftplaner, og andre relevante arealplaner. De har konsesjonsansvar for mindre kraftverk, selv om det ikke oppleves som reelt gitt fagmyndighetenes rolle. Fylkene er også viktige høringsinstanser i konsesjonssaker knyttet til større vann- og vindkraft og annen ressursutnyttning. Nettopp fordi vurderingene i konsesjonsbehandlingene henger uløselig sammen med fylkenes kjerneoppgaver som samfunnsutviklere; Regional arealplanlegging, miljø/klima og næringsutvikling.

At framtidens regioner så skal ta større ansvar, men fortsatt ikke få oppgaver strider mot de grunnleggende kriteriene for god oppgavefordeling.

Kraftfylkas utgangspunkt her er at saker knyttet til miljø- og ressursforvaltning hører hjemme på regionalt nivå og at disse sakene må knyttes nærmere til arealplanlegging og næringsutvikling enn i dag. Det krever forvaltningsansvar og ansvar for de flere av de virkemidlene som benyttes for å nå politiske mål på energi- og klimafeltet. Det handler om:

1. **Forvaltningsansvaret for ressursforvaltning av regional karakter** (fra NVE)
2. **Veiledningsoppgaver av regional karakter som i dag ligger hos NVE og fylkesmannen.**
3. **Tilrettelegging for bruk/vern av naturressurser, herunder kraft:** Dette handler om politiske prioriteringer og utnytting av komparative fortrinn.
 - Dersom man frykter for kompetansen, må man styrke ressursene, på riktig nivå.
 - Det må også innebære en økning av ressursene til arbeidet med regionale vannplaner slik at regionalt nivå kan bidra slik som målsettingene er; Til et helhetlige vurderinger, utover de faglige siloer som sektormyndighetene opererer i.
 - Overta fylkesmannens utviklingsmidler
4. **Overta flere av fylkesmannens miljøoppgaver**
 - Tilskuddsordning klimatilpasning
 - Tilskudd vassdragsforvaltning
5. **Overta Enovas støtteordning for energibesparing til husholdningene, og evt mindre bedrifter.** Denne ordningen fungerer dårlig i dag, i motsetning til Enovas programmer for industri, og det er grunn til å tro at regionene i større grad kan mobilisere befolkningen til innsats her ved å knytte virkemidlene mot regionalt spesifikke utfordringer.
6. **Generell styrking av ressursene knyttet til oppfølging av lokale og regionale nettselskap og koordinering av nettutviklingsplaner med andre regionale planer.**

Kommuneproposisjonen slår fast at ansvaret for finansiering bør ligge hos den som har oppgaven. Det er i den sammenheng naturlig å peke på at en større andel av ressursinntektene bør tilfalle regionene. Utviklinga der går i helt motsatt retning. Stortingets Energi- og miljøkomite behandler nå et forslag fra regjeringa som truer med å fjerne bærebjelken i kommunesektorens kraftinntekter, konsesjonskraftregimet. Det burde bekymre også medlemmene i denne komiteen.